

מנה בדת

שינוי הדף היומי בדון קצרו

לע"צ הגאון ר' שלמה זלמן בן ר'
 ישראל אולמן זצוק"ל
 הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
 MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 55 פרשת וארא תשפ"א

פסחים נז-סג

משנה זמן שחיטת התמיד בשעה ח' ומחצה וגמר הקרבנות בו' ומחצה, ובערב פסח הוא נשחט בז' ומחצה וקרב בח' ומחצה בין בחול בין בשבת, ואם חל ערב פסח בשבת הוא נשחט בו' ומחצה וקרב בז' ומחצה והפסח אחריו. **גמרא** ריב"ל אומר שזמנו בח' ומחצה שכתוב בפסוק **את הכבש האחד תעשה בבוקר ואת הכבש השני תעשה בין הערביים** שיש לחלק את בין הערביים ב' שעות ומחצה לכל צד, ושעה לעשייתו, ורבא מקשה שאם מדאורייתא הוא קרב בח' ומחצה א"כ איך משנים בערב פסח, ורבא מבאר שזמנו ממתי שנוטים צללי הערב, שכתוב **בין הערביים** ממתי שמתחילה השמש להעריב, ולכן בכל השנה שיש הרבה נדרים ונדבות מאחרים את התמיד ב' שעות, כי כתוב **עליה** שהתמיד משלים את כל הקרבנות, ובערב פסח שפסח קרב אחריו, מקדימים שעה אחת ואם חל בערב שבת שצריך גם לצלותו בער"ש מקדימים שעה נוספת כדינו בו' ומחצה.

שנו בברייתא שלר' ישמעאל כסידורו בחול כך סידורו בשבת ור"ע אומר כסידורו בערב פסח, ואביי מבאר את מחלוקתם, שלר' ישמעאל כמו בחול בערב פסח כך סידורו בערב פסח שחל בשבת, ולר"ע זמנו בשבת כערב פסח שחל בערב שבת, והמשנה שאומרת שבערב פסח זמנו בז' ומחצה היא כר' ישמעאל, ונחלקו, שלר' ישמעאל מוספים קודמים להקטרת בזיכים וא"כ מקריבים מוספים בו' ובזיכים בז' ושוחט התמיד בז' ומחצה, ור"ע סובר שבזיכים קודמים ועושה אותם בה' ומוסף בו' והתמיד נשחט בו' ומחצה, ורבא דוחה שר"ע לא אומר כסידורו בערב פסח שחל בערב שבת אלא כסדרו בערב הפסח סתם, ורבא מבאר שר' ישמעאל סובר כסדרו בערב פסח מקריבו בשבת בערב פסח, ור"ע אומר כסדרו בערב פסח והמשנה שאומרת בין בחול בין בשבת היא כר"ע ונחלקו שר' ישמעאל סובר שהשחיטה תהיה קרובה לערב שחוששים שיתחמם הבשר אם ישהה אחר שחיטתו ור"ע לא חושש לכך, **עמוד ב'** ומה שלא שוחטים תמיד בו' ומחצה שר"ע סובר שמוספים קודמים לבזיכים, וא"כ מקריבים מוסף בו' והבזיכים בז' ושוחטים התמיד בז' ומחצה, ורבה בר עולא דוחה שר' ישמעאל לא אומר כסדרו בחול כך סדרו בשבת בערב פסח אלא כך סידורו בערב פסח סתם, ורבה בר עולא מבאר, שר' ישמעאל סובר שסדרו בשבת רגילה כמו בחול, ולר"ע שבת רגילה כערב פסח בז' ומחצה, והמשנה שאומרת בין בחול בין בשבת היא לכו"ע, ונחלקו, שלר' ישמעאל גוזרים בשבת משום נדרים ונדבות של חול, ולכן זמן שבת כחול, ולר"ע לא גוזרים משום חול ומה שלא מקריבים תמיד בו' ומחצה כי הוא סובר שמוספים קודם לבזיכים ומקריבים מוספין בו' ובזיכין בז' ותמיד בז' ומחצה, ויש ברייתא שלר' ישמעאל תמיד קרב בחול בח' ומחצה ובערב פסח בז' ומחצה וקרב בח' ומחצה ואם חל בשבת כחל בשני, ולר"ע כסדרו בערב פסח, ולאביי זה מובן, ורבא יבאר שאם חל ערב פסח בשבת נשחט כסתם יום שני, ויש ברייתא שאם חל בשבת לר' ישמעאל סדרו ככל השנה ולר"ע כשאר ערב פסח, ולרבא זה מובן, ואביי יבאר שסדרו בערב פסח

דף נז שנו בברייתא שבתחילה נתנו פאה ללפת וכרוב, ולר' יוסי גם לקפלוט ובברייתא אחרת כתוב שנתנו פאה ללפת וקפלוט, ולר"ש גם לכרוב, לכאורה זה ג' שיטות תנאים, ויש לדחות שת"ק של ר"ש הוא ר' יוסי, ות"ק של ר' יוסי הוא ר"ש, ומה שכתוב 'אף' זה הולך על לפת וקפלוט.

שנו בברייתא שבין ביהין נתן פאה מירק, וראה אביו שהעניינים טעונים ירק, אמר להם השליכו מעליכם ואתן לכם כפליים מעושר ועיני לא צרה בכם אלא שאמרו חכמים שלא נותנים פאה מירק ואמר להם כך כדי שלא יאמר שהוא סתם דוחה אותם.

שנו בברייתא שבתחילה נתנו את העורות של הקרבנות בבית הפרוה ואח"כ חלקום לאנשי בית אב ובעלי זרועות היו נוטלים אותם בכח, ואז תקנו שיחלקום כל ערב שבת וכל המשמרות לוקחות יחד, ועדיין גדולי הכהונה לקחו בכח, ואז עמדו בעליהם והקדישום לשמים, ובמשך תקופה נאסף מהם וחיפו את ההיכל בטבלאות של זהב אמה על אמה בעובי דינר זהב, וברגל קפלום והניחום על מעלה בהר הבית שיראו עולי הרגלים ששלימה המלאכה ללא דופי, ואבא שאול אומר שביריחו היו קורות שקמה שבעלי זרועות לקחום בכח ובעליהם הקדישום לשמים, ועליהם וכיוצא בהם אמר אבא שאול בן בטנית בשם אבא יוסף בן חנין, אוי לי מבית ביתוס אוי לי מאלתם, אוי לי מבית חנין אוי לי מלחישתם, אוי לי מבית קתרוס אוי לי מקולמוסם, אוי לי מבית ר' ישמעאל בן פיאכי אוי לי מאגרופם שהם כהנים גדולים ובניהם גזברים וחתניהם אמרכלים ועבדיהם חובטים את העם במקלות, ושנו בברייתא שהעזרה צווחה ד' צווחות: צאו בני עלי שטימאו היכל ה', צא יששכר איש כפר ברקאי שמכבד עצמו ומחלל קדשי שמים שכרך ידיו במשי ועבד, ועוד צווחה העזרה שאו שערים ראשיכם ויכנס יוחנן בן נרבאי תלמידו של פנקאי וימלא את כריסו מקדשי שמים, ואמרו עליו שהיה אוכל ג' מאות עגלים ושותה ג' מאות גרבי יין ואכל מ' סאה גוזלות בקינוח סעודה, ובזמנו לא נמצא נותר במקדש וסופו של יששכר איש כפר ברקאי שהיה ויכוח בין המלך והמלכה שהמלך אמר שגדי מעולה יותר והמלכה אמרה שכבש מעולה יותר ואמרו יוכיח כהן גדול שהוא מקריב קרבנות כל יום **עמוד ב'** ובא יששכר והראה בידו בצחוק אם גדי טוב יותר יקריבוהו לקרבן תמיד, אמר המלך כיוון שאין לו אימת מלכות יחתכו את יד ימינו והוא נתן שוחד וחתכו את שמאלו, שמע המלך וחתכו גם את ימינו אמר רב יוסף ברוך ה' ששילמו לו את גמולו בעוה"ז, אמר רב אשי שיששכר מכפר ברקאי לא למד משנה מפורשת שכתוב בה שר"ש אומר שכבשים קודמים לעיזים בכל מקום, לא בגלל שהם מובחרים שהרי כתוב **אם כבש יביא קרבנו** ומשמע ששניהם שקולים, ורבינא אומר שאפילו פסוקים הוא לא שנה שהרי כתוב **אם כבש אם עז** שיכול להביא מה שרוצה.

פרק תמיד נשחט

דף נח

בכל השנים אך לא ככל השנה ולר"ע כסדרו בערב פסח שחל בערב שבת.

שנו בברייתא שלא מקדימים להקריב לפני תמיד של שחר, שכתוב **וערך עליה העולה** ומבאר רבא שהעולה קריבה ראשונה ולא מקריבים כלום אחר תמיד של בין הערבים שכתוב **והקטיר עליה חלבי השלמים**, ומבאר אב"י שרק אחר הראשונה מקריבים שלמים ולא אחר השניה, ורבא דוחה שא"כ דוקא שלמים לא יקריבו אחריה ועולות יקריבו אחריה, ומבאר רבא שלומדים **מהשלמים** שעליה משלימים את כל הקרבנות.

שנו בברייתא שתמיד קודם לפסח ופסח לקטורת וקטורת להדלקת נרות,

דף נט שיש לאחר פסח שנאמר בו **בערב ובין הערביים**, מדבר שנאמר בו רק בין הערביים, ומה שלא מקדימים קטורת ונרות לפסח, שהתורה מיעטה אותם, שלמדו מהפסוק **מערב עד בוקר** שנותנים לנרות מדה מערב עד בוקר, ועוד שאין עבודה שכשירה מערב עד בוקר חוץ מהדלקה, וכתוב **יערוך אותו אהרן מערב עד בוקר**, שדוקא אותו ולא אחרים וקטורת הוקשה לנרות, ויש ברייתא שנרות וקטורת קודמים לפסח, שיש לאחר פסח שכתוב בו **ערב ובין הערביים** לתמיד נרות וקטורת שכתוב בהם רק **בין הערביים**, ולא ממעטים מאותו שהוא בא למעט קטורת שהיא עבודה שבפנים, שהיינו אומרים שכיוון שכתוב ובהעלות אהרן את הנרות בין הערביים יקטירנה שההדלקה לפני הקטרה, ולומדים מאותו שהדלקה אחר הקטרה ומה שכתוב **בהעלות קודם יקטירנה** שכשמדליקים תהיה הקטורת מוקטרת כבר, וקטורת של בוקר קודמת לתמיד של שחר, שכתוב בה **בבוקר בבוקר** ובתמיד כתוב רק **בוקר** אחד ומקדימים ב' בוקר לבוקר אחד, ואחר תמיד של ערב מאחרים רק קטורת נרות, פסח, וקרבתן מחוסר כיפורים בערב פסח שאחר ההקרבה טובל ואוכל פסחו בערב, ולר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה כל השנה ניתן לאחר קרבן מחוסר כיפורים אחר תמיד, ולת"ק פשוט שעשה של השלמה נדחה מפני הקרבת פסח שהוא עשה שיש בו כרת, ורב חסדא אומר שר' ישמעאל דיבר על חטאת העוף שרק היא קריבה אחר תמיד שיש למזבח רק דמה, ולרב פפא גם חטאת בהמה יכול לשחוט אח"כ ולהלינה בראש המזבח, ולרב פפא מובן שהוא יכול לשחוט גם את האשם של המחוסר כיפורים ומלינו בראש המזבח, ולרב חסדא צריך לומר שכבר הקריבו את אשמו, והעולה אין לומר שאינה מעכבתו, שהרי ר' ישמעאל בן ר' יוחנן בן ברוקה עצמו סובר שכמו שהחטאת והאשם מעכבו כך עולתו מעכבתו, ואין לומר שמדובר שכבר קרבה עולתו שהרי מקריבים חטאת קודם, שלמדו מהפסוק **והקריב את אשר לחטאת ראשונה** שהוא לא בא ללמד שתמיד חטאת קודמת לעולה שכבר למדו **מואת השני יעשה עולה כמשפט**, ולומדים לכל החטאות שהם קודמות לעולה, ואף חטאת העוף קודמת לעולה, ורבא אומר שעולת מצורע קריבה אף קודם חטאתו שכתוב **עמוד ב והעלה הכהן את העולה** שהעלה כבר, ורב שמן בר אבא שאל לדברי רב פפא שמעלה לראש המזבח, איך עושים דבר שיבואו הכהנים לידי מכשול שיקטירוהו אחר התמיד, ויש לומר שהכהנים זריזים הם, ורב אשי שאל את רב כהנא שכל זמן שלא הוקטר האימורין אין הכהנים יכולים לאכול בשר ששנינו שהכהנים לא יכולים לאכול חזה ושוק קודם הקטרת האימורין שכתוב **ואכלו אותם אשר כופר בהם** שכהנים אוכלים ואח"כ מתכפרים הבעלים ואמר רב כהנא שכשאי אפשר להקטיר זה

כאילו נטמאו או נאבדו האימורין שאז יכולים הכהנים לאכול שכתוב **והיה החזה לאהרן ולבניו** מכל מקום, גם כשלא הוקטרו האימורין, רב כהנא הקשה שבפסוק אחד כתוב **לא ילין חלב חגי עד בוקר**, ומשמע שכל הלילה יכול להלינו, וכתוב בפסוק אחר **עליה חלבי השלמים** שיש להשלים הקטרת חלבי השלמים, ותירץ רב כהנא שאם ניתותרו אחר השקיעה יכול להלין עד הבוקר, ורב ספרא הקשה שבפסוק אחד כתוב **לא ילין לבוקר זבח חג הפסח** ומשמע שכל הלילה ילין, ויש פסוק אחר **עולת שבת בשבתו** ומיעטו שלא עולת חול בשבת או יו"ט, אמר רב שרב אבא בר חייה שאל את ר' ור' אבהו ענה לו שמדובר ב"ד שחל בשבת ואז חלבי שבת קרבים ביו"ט אמר רב ספרא בגלל שחלבי שבת קרבים ביו"ט נעמיד כך את הפסוק במקרה דחוק, אמר רב, עזוב את הפסוק שדחק עצמו.

משנה שחט פסח שלא לשמו וקיבל והלך או זרק שלא לשמו או ששחט לשמה ושאר העבודות עשה שלא לשמה או שהשחיטה היתה לשמה ושאר העבודות שלא לשמה פסול, ולשמה הכוונה לשם פסח ושלא לשמה שלם שלמים, **גמרא** רב פפא הסתפק אם הפסול של לשמה ושלא לשמה במשנה מדובר בעבודה אחת וכדעת ר' יוסי שאדם נתפס אף בגמר דבריו, ולר"מ תופסים רק את הלשון הראשון

דף ס או שהמשנה דיברה בב' עבודות, וגם לר"מ שתופשים לשון ראשון אך בעבודה אחרת פוסל, ואין לומר שהספק הוא בשלא לשמו ולשמו כי לכו"ע כבר נפסל בשלא לשמו, שגם לר' יוסי נאמר שאף בגמר דבריו תופס הלשון, אלא הספק הוא בעבודה אחת שהוא חשב לשמו ושלא לשמו, ויש לדייק במשנה שכתוב הפסח ששחטו שלא לשמו וקיבל והלך או זרק שלא לשמו ואין לומר כפשוטו שהרי כבר נפסל מיד במחשבת שלא לשמו בשחיטה, אלא שחט את הפסח שלא לשמו או שחט לשמו, אך הקבלה הולכה או זריקה היה שלא לשמו, ואז זה פסול בב' עבודות, וא"כ כשהמשנה מסיימת לשמו ושלא לשמו אם מדובר בב' עבודות כבר שנו את זה ברישא אלא אף בעבודה אחת, וכו' יוסי שאדם נתפס גם בגמר דבריו, ויש לומר שבאמת גם בסיפא מדובר בב' עבודות וברישא מדובר שהוא עומד בשחיטה וחושב בשחיטה או בזריקה וחושב בזריקה, ובסיפא מדובר שהוא עומד בשחיטה וחושב בזריקה, שאומר הריני שוחט לשמו על מנת לזרוק שלא לשמו ומחשבים מעבודה לעבודה ובזה הסתפק רב פפא, ויש לדייק מהסיפא שכתוב שלא לשמו ולשמו פסול, ואם מדובר בב' עבודות יש ק"ו שאם לשמו ושלא לשמו פוסל ק"ו ששלא לשמו ולשמו שיפסל, וא"כ מדובר בעבודה אחת, וא"כ גם ברישא מדובר בעבודה אחת, ויש לדחות שמדובר בב' עבודות ולא צריך לכתוב את זה וכתבו את זה אגב שכתוב לשמו ושלא לשמו שפסול, ויש להביא ראיה מהמשנה לקמן ששחטו שלא לאוכליו ושלא למנוייו לערלים ולטמאים פסול, וזה ודאי מדובר בעבודה אחת כי זה מחשבה אחת, וא"כ גם ברישא מדובר בעבודה אחת, ויש לומר שאמנם בסיפא מדובר בעבודה אחת אך ברישא מדובר או בעבודה אחת או בב' עבודות, ומהמשך המשנה שכתוב לאוכלו ושלא לאוכליו כשר ודוקא בב' עבודות, וכשר כי אין מחשבת שלא לאוכליו פוסל בזריקה אך בעבודה אחת כגון שחשב בשחיטה שפוסל בה מחשבת שלא לאוכליו פסול ולכאורה מקצת אוכלין אינו פוסל, **עמוד ב** אלא מדובר בעבודה אחת וא"כ גם ברישא

מדובר בעבודה אחת, אך יש לומר שאמנם בסיפא מדובר רק בעבודה אחת וברישא מדובר גם בב' עבודות.

הסתפקו בפסח בשאר ימות השנה ששחטו לשמו ושלא לשמו, האם מחשבת שלא לשמו מוציאה אותו מידי מחשבת לשמו וכשר, או שהיא לא מכשירה אותו, ורב דימי אמר לפני ר' ירמיה שאם לשמו מכשירו בזמנו ושלא לשמו מכשירו שלא בזמנו וכמו שלשמו בזמנו אינו מוציאו מפסול של שלא לשמו כך שלא לשמה שלא בזמנו לא יוציאו מפסול של לשמה, ודחה ר' ירמיה שפסול שלא לשמה שייך בכל הזבחים, אך פסול של לשמו שייך רק בפסח ואין ראייה שיוציא משלא לשמו, ורבא סובר שפסח בשאר השנה ששחטו לשמו ושלא לשמו כשר כי הרי תמיד סתמא לשמו ובכ"ז שלא לשמו כשר כי הוא מוציא מהלשמו א"כ גם כשפירש לשמו השלא לשמו יוציא מהלשמו, ורב אדא בר אהבה דוחה שכשפירש זה יותר גרוע שהרי לאוכליו ושלא לאוכליו כשר ואילו שחט רק שלא לאוכליו פסול ולא אומרים שסתמא הוא לאוכליו, וא"כ זה כמו לאוכליו ושלא לאוכליו שכשר, אלא שאם אומר חמור יותר, אך יש לחלק שבפסול שלא לאוכליו כל עוד שלא עוקר בשחיטה עצמה סתמא הוא לשמו, אך בשלא לאוכליו הוא הוציא מהסתמא של לאוכליו כי כל עוד שלא נשחט חלק מהמנויים יכולים לצאת ואחרים יכנסו תחתיהם.

הסתפקו בפסח ששחטו בשאר השנה בשינוי בעלים שזה יהיה כשינוי קודש וכשר או שאינו כשינוי קודש ופסול, ואמר רב פפא לרבא שאם שינוי קודש פסול בזמנו וגם שינוי בעלים פסול כמו ששינוי קודש מכשיר שלא בזמנו כך שינוי בעלים יכשיר שלא בזמנו, וחילק רבא ששינוי קודש הוא פסול בגופו ובכל ד' עבודות

דף סא וגם פסול לאחר מיתה וגם פוסל בציבור כיחיד, ואילו שינוי בעלים אינו פסול בגופו ולא בכל ד' עבודות ולא לאחר מיתה ואינו בציבור כיחיד והפירכא של פסולו בגופו יורדת שגם בשינוי קודש אינו פסול בגופו כי זה רק במחשבה, וכן הפירכא של לאחר מיתה אינו פירכא לדעת רב פנחס בר אמי שיש פסול שינוי בעלים לאחר מיתה, ולכן אומר רבא שפסח ששחטו בשאר ימות השנה בשינוי בעלים הוא כאילו אין לו בעלים בזמנו ופסול.

משנה שחט את הפסח לא לאוכליו ושלא למנויו לערלים וטמאים פסול ואם שחט לאוכליו ושלא לאוכליו למנויו ושלא למנויו למולים וערלים טמאים וטהורים כשר שחט קודם חצות פסול, שכתוב בין הערביים. שחטו קודם התמיד כשר אלא שכהן אחד ימסר בדמו עד אחר זריקת התמיד ואם נזרק קודם הקרבת התמיד כשר. **גמרא** שנו בברייתא שלא לאוכליו הכוונה חולה וזקן, שלא למנויו הכוונה שנמנו עליו חבורה זו ושחטו לשם חבורה אחרת ולומדים זאת מהפסוק **במכסת** שנשחט רק למנויו, ואינו רק כעובר על המצווה וכשר, שכתוב **במכסת תכסו** ששנה עליו עוד פסוק שמעכב, ורבי אומר שכתוב בפסוק לשון ארמי כאדם שאומר לחבירו כוס לי טלה זה, ושלא לאוכליו לומדים מהפסוק **איש לפי אכלו תכסו**, והוקשו אוכלים למנויים.

עמוד ב אם שחט למולים על מנת שיתכפרו בו ערלים בזריקה לרב חסדא פסול שמחשבת ערלים פוסלת בזריקה, ולרבה כשר שאין מחשבת ערלים פוסלת בזריקה, ורבה למד את זה ממה ששינוי שאין לומר שערל יפסול את בני החבורה הבאים עמו,

שכמו שטומאה פוסלת ואין הטמא פוסל שאר בני חבורה כך ערלה לא תפסול שאר בני חבורה, או שנלמד מזמן שפוסל אפילו אם רק חשב על מקצתו חוץ לזמנו וא"כ גם מקצת ערלה תפסול, אך יש ללמוד מטומאה שפוסלת רק בפסח וכן ערלה ואין ללמוד מחוץ לזמנו שפוסל בכל הזבחים, או שיש ללמוד מפסול חוץ לזמנו שלא הותר מכללו ולא מטומאה שיש לה החר מכללה, תלמוד לומר **זאת**, ואין לומר שמקצת לא פוסל אלא לומדים מוכל ערל שאם כולם ערלים פוסל ומקצת ערלים לא פוסל, ואין לומר שיפסול גם בזריקה כי כתוב **זאת** שערלה פוסלת רק בשחיטה ולא בזריקה, וזריקה היא קלה יותר שאין מחשבת אוכלים פוסלת בזריקה, ורב חסדא יבאר שלומדים להחמיר שבזריקה אפילו מקצת ערלה תפסול ואין ללמוד משחיטה שרק כל ערלה פוסלת שכתוב **זאת** שדוקא בשחיטה לא פוסל מקצת ובזריקה כן, והחומרא של זריקה שהפיגול נקבע בה. ורב אשי מקשה שנלמד **מוכל ערל** שאפילו קצת ערלה פוסלת ומזאת נלמד שעד שרק כל ערלה פוסלת בין בשחיטה בין בזריקה

דף סב ורב אשי מבאר שרבה ורב חסדא נחלקו בפסוק **ונרצה לו לכפר עליו**, עליו ולא על חבירו ורבה סובר שחבירו כמוהו שהוא בר כפרה כמותו, ולא ערל שאינו בר כפרה, ורב חסדא סובר שכיון שערל הוא בר חיובא הוא נקרא בר כפרה כיון שהוא יכול לתקן עצמו, ואף שלענין אופה ביו"ט לרב חסדא לוקה שהוא לא סובר הואיל ואם יבואו אורחים, ולרבה לא לוקה שראוי לאורחים, ולרבה יש לחלק שבאורחים אין חסרון מעשה אך ערל הוא מחוסר מעשה, ולרב חסדא יש לחלק שלא אומרים הואיל לקולא אך לחומרא אומרים.

מר זוטרא בר רב מרי אמר לרבינא שאין לפרש בדברי הברייתא שבטומאה לא עשה מקצת טומאה ככל טומאה שהכוונה שנטמאו האנשים שאם יש ד' וה' טמאים וד' וה' טהורים בחבורה שלא פוסלים הטמאים את הטהורים, שא"כ גם בערלה זה לא פוסל כי הרי שחטו למולים ולערלים כשר, ואין לפרש שמדובר על טומאת הבשר שאם נטמא אבר אחד שורפים אותו והשאר נאכל, שא"כ קשה מהסיפא שכתוב שלומדים דבר שאינו נוהג בכל הזבחים מטומאה שאינה נוהגת בכל הזבחים והרי טומאת בשר נוהגת בכל הזבחים, אלא ודאי מדובר בטומאת האנשים שבכל הזבחים ערל וטמא יכולים לשלוח קרבנותיהם ואילו בפסח אינם משלחים פסחם, ואפשר לומר שברישא מדובר בטומאת בשר והפירכא היא משם טומאה, או שגם בסיפא מדובר בטומאת בשר וההבדל בין פסח לשאר זבחים שבשאר זבחים בין נטמא חלב ובשר קיים בין נטמא בשר והחלב קיים זורק את הדם, ואילו בפסח אם נטמא החלב והבשר קיים זורק את הדם ואילו נטמא בשר והחלב קיים אינו זורק את הדם, אך לפ"ז מה שפורכים אח"כ שטומאה לא תוכיח שהותרה מכללה **עמוד ב** וטומאת בשר לא הותרה מכללה, והרי רק טומאת האנשים הותרה מכללה בציבור, א"כ ברישא מדובר בטומאת בשר ובסיפא בטומאת האנשים, אלא צריך לומר שפורכים משם טומאה, או שגם הפירכא של הותר מכללה מדובר בבשר שהותר בפסח הנעשה בטומאה שהוא נאכל בטומאה שהרי הוא לא בא אלא לאכילה, ורב הונא בר רב יהושע מקשה מברייתא שפסח שעברה שנתו ושחטו בזמנו לשמו, וכן השוחט אחרים לשם פסח בזמנו לר"א פסול, ולר' יהושע כשר, ומשמע ששלא בזמנו כשר לכו"ע ולא אומרים

סברא שכיון שבזמנו פוסל כך שלא בזמנו יפסול, ורב פפא אומר שכתוב בפסוק ואמרתם זבח פסח הוא שהוא בהוויתו פסול לשם אחרים ואחרים פסולים לשמו, ובזמנו שהוא פסול לשם אחרים אחרים פסולים לשמו, ושלא בזמנו שכשר לשם אחרים אחרים כשרים לשמו.

רב שמלאי ביקש מר' יוחנן שישנה לו ספר יוחסין דברי הימים, ואמר לו מהיכן אתה, אמר לו מלוד, והיכן אתה יושב אמר לו בנהרדעא, אמר לו שלא דנים לאנשי לוד ונהרדעא וק"ו אתה שאתה מלוד ומושבך בנהרדעא, כפהו והסכים ללמדו, ואמר לו נשנה בג' חדשים אמר ר' יוחנן שברוריה אשת ר"מ ביתו של ר' חנינא בן תרדיון למדה ג' מאות שמועות ביום א' והיא לא הספיקה בג' שנים איך תלמד בג' חדשים, ובתוך כך שאלו מה ההבדל בין לשמו ושלא לשמו שפסול ולאוכליו ושלא לאוכליו כשר, אמר לו כיון שת"ח אתה אומר לך, שלשמו ושלא לשמו הוא פסול בגופו ואילו לאוכליו ושלא לאוכליו אינו פסול בגופו, ועוד שלשמו ושלא לשמו אי אפשר לברר איסורו ולאוכליו ושלא לאוכליו אפשר לברר איסורו, ועוד שלשמו ושלא לשמו פסול בכל ד' עבודות ופוסל בציבור כיחיד ואילו לאוכליו ושלא לאוכליו אינו בד' עבודות ואינו בציבור כיחיד, ורב אשי אומר שהפירכא שאין פסולו בגופו וא"א לברר איסורו הוא פסול אחד שמדוע הוא פסול בגופו כי אי אפשר לברר איסורו.

רמי בר יהודה אמר שמאז שנגזז ספר יוחסין תשש כוחם של חכמים, וכהה מאור עיניהם, ואמר מר זוטרא שבין הפסוק אצל לאצל טענו ד' מאות גמלים של דרשות.

שנו בברייתא שאחרים סוברים שאם הקדים במחשבה מולים לערלים כשר ואם הקדים ערלים פסול, ולכאורה אם הקדים מולים כשר כי מקצת ערלה לא פוסל א"כ גם בהקדים ערלים יהיה כשר שאין כולה ערלה.

דף סג ולכאורה סוברים אחרים שהכשר השחיטה הוא בסוף וכדעת רבא שנשואו בזה התנאים במחלוקת, ולכן אם הקדים מולים לערלים שמולים חל ולא ערלים ואם הקדים ערלים חל ערלים ולא מולין, רבה מבאר שאחרים סוברים שהשחיטה חלה מתחלתה עד סופה ומדובר שגמר בלבו לשניהם והוציא מפיו ערלים ולא הספיק להוציא מולין, שלר"מ לא צריך פיו ולבו שווין ויש כאן כל ערלה ורבנן סוברים שצריך פיו ולבו שווין ואין כאן כל ערלה, ולכאורה שנינו בסתם משנה שהמתכוון לומר תרומה ואמר מעשר או מעשר ואמר תרומה או שאמר איני נכנס לבית זה ואמר לזה חשב, איני נהנה לזה ואמר לזה לא אמר כלום עד שיהיה פיו ולבו שווין וסתם משנה ר"מ, ואביי מבאר אצלינו שברישא מדובר שהוא אמר סימן ראשון למולין ושני אף לערלים ומעורב בסימן שני מולין, ובסיפא מדובר שהוא אמר סימן ראשון לערלים ושני למולין ובראשון לא מעורב מולין, ולר"מ פוסל סימן ראשון שהוא סובר מפגלים בחצי מתיר ולרבנן כשר שלא מפגלין בחצי מתיר.

משנה השוחט פסח על החמץ עובר בלאו ולר' יהודה גם על תמיד עובר בלאו בערב פסח, ולר"ש פסח ב"ד לשמו חייב ושלא לשמו פטור ושאר הזבחים פטור בין לשמן בין שלא לשמן, ובמועד לשמו פטור ושלא לשמו חייב ועל שאר הזבחים חייב בין לשמן בין שלא לשמן, חוץ מחטאת שפטור בשלא לשמה. **גמרא** ר"ל סובר שחייב רק אם יש חמץ אצל השוחט או הזורק או לאחד מבני החבורה **עמוד ב** ודוקא שהוא עמו בעזרה,

ולר' יוחנן חייב גם כשאינו עמו בעזרה, ונחלקו במילה **על**, אם הכוונה בסמוך או אפילו לא בסמוך, שלר"ל על הוא דוקא בסמוך ולר' יוחנן אף שאינו בסמוך, ואמנם נחלקו גם לענין שוחט תודה בפנים ולחמה חוץ לחומה שהלחם אינו קדוש שלר' יוחנן הכוונה חוץ לחומת ירושלים, ובתוך ירושלים חל קדושה בלחם, ולר"ל אפילו חוץ לעזרה חל קדושה בלחם, ולר"ל על דוקא בסמוך, אלא יש לבאר שכאן הם נחלקו בהתראת ספק שלר' יוחנן שמה התראה ולר"ל אינה התראה, ולכאורה גם בזה נחלקו כבר בנשבע שאוכל ככר זו היום ועבר היום ולא אכלה שלר' יוחנן ולר"ל אינו לוקה לר' יוחנן כי זה לאו שאין בו מעשה אך מצד ההתראה כן לוקה כי שמה התראה, ולר"ל לא לוקה כי זה התראת ספק אך על לאו שאין בו מעשה לוקים. ויש לומר שכאן הם נחלקו במלה **על** ואם היו חולקים רק בחמץ שזה איסור ומחמירים היכן שהוא, אך לענין קדושת לחם יתכן שר' יוחנן יודה שרק אם הוא בעזרה מתקדש, ואם היו חולקים בתודה היינו אומרים שר"ל יודה בחמץ שהאיסור הוא בכל מקום שיש חמץ.

רב אושעיא הסתפק אם אין לשוחט אך יש לאחד מבני החבורה, אמר ר' אמי שלא כתוב **חמצך** אלא **על חמץ** וחייב, אמר ר' אושעיא שא"כ ילקה גם אם יהיה לאחד בסוף העולם, אמר ר' אמי שכתוב **לא תשחט ולא ילין** שרק מי שמצווה בלא ילין מצווה בלא ישחט והיינו מבני החבורה, ורב פפא אומר שלפי זה הכהן המקטיר אימורין ילקה כי ישנו בכלל הלנת אימורים, וכן כתוב בברייתא שהשוחט פסח על החמץ עובר ודוקא כשיש לשוחט או לזורק או לאחד מבני החבורה ואם היה לאחד בסוף העולם אינו עובר, ואחד השוחט או הזורק או המקטיר חייב והמולק העוף ב"ד אינו עובר ויש ברייתא שהשוחט פסח על חמץ עובר ולר' יהודה אף בתמיד עובר אמרו לו שאמרו רק בפסח ודוקא כשיש לשוחט או לזורק או לאחד מבני החבורה ואם היה לאחד בסוף העולם אינו עובר ואחד השוחט או הזורק או המולק או המזה חייב אך הקומץ את המנחה אינו עובר בלאו והמקטיר האימורין אינו עובר.